

W dniach 30 listopada-1 grudnia br. w Warszawie odbędzie się piąta edycja Ogólnopolskiej Konferencji pn. "Opieka długoterminowa w Polsce - dzisiaj i jutro", której organizatorem jest Koalicja "Na pomoc niesamodzielnym".

Wzorem lat ubiegłych konferencja została podzielona na sesje tematyczne, do których wprowadzać i które podsumowywać będą uznani eksperci reprezentujący środowisko akademickie. Do udziału w wydarzeniu zostali zaproszeni także przedstawiciele pięciu ugrupowań politycznych zasiadających w nowym parlamencie. Wśród panelistów zaproszonych do udziału w konferencji nie zabraknie również przedstawicieli reprezentujących świadczeniodawców oraz środowiska zawodowe i pacjenckie.

Otwierający wydarzenie panel pod tytułem: Opieka długoterminowa: stare problemy, nowe wyzwania poprowadzi prof. Piotr Błędowski, Dyrektor Instytutu Gospodarstwa Społecznego, Kolegium Ekonomiczno-Społeczne Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Dr Rafał Bakalarczyk, Członek Rady Ekspertów Senior Hub. Instytutu Polityki Senioralnej, dokona wprowadzenia do dyskusji, której uczestnicy zastanawiać się będą nad tym, jaka powinna być rola samorządu w organizacji i finansowaniu opieki długoterminowej. Z kolei prof. Katarzyna Wieczorowska-Tobis, Przewodnicząca Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Gerontologicznego, wprowadzi nas do dyskusji poświęconej pacjentowi geriatrycznemu w opiece długoterminowej. Panel poświęcony specjalistycznej opiece domowej zainicjuje dr Łukasz Jurek z Katedry Socjologii i Polityki Społecznej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Wprowadzenia do debaty poświęconej deinstytucjonalizacji opieki długoterminowej dokona dr hab. Paweł Kubicki, prof. SGH i Kierownik Katedry Polityki Społecznej Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Dyskusję dotyczącą innowacyjności i inwestycji w obszarze opieki długoterminowej rozpocznie dr Zofia Szweda Lewandowska z Instytutu Gospodarstwa Społecznego Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie.

Nowe otwarcie, stare problemy

Opieka długoterminowa staje się wyzwaniem szczególnie istotnym w kontekście zmian demograficznych. Starzejąca się populacja i spadek dzietności sprawiają, że zapotrzebowanie na opiekę długoterminową będzie stale rosło. Jednocześnie, rozwój technologii, teleopieki i innowacyjnych rozwiązań zdrowotnych zmieniają oblicze opieki długoterminowej. Są to obszary, z którymi będzie musiał się zmierzyć nowy rząd, w tym w szczególności resorty: polityki społecznej oraz zdrowia. Istnieje wiele wyzwań związanych z finansowaniem, dostępnością i jakością usług. W obszarze opieki długoterminowej konieczne jest nie tylko monitorowanie pojawiających się trendów, ale także adaptacja do specyficznych potrzeb społeczności lokalnych.

– W ciągu dwóch dni zaplanowaliśmy organizację ośmiu interaktywnych debat tematycznych z udziałem ekspertów. Mam nadzieję, że w toku dyskusji uda się wypracować rozwiązania korzystne dla pacjentów. Wciąż brak wizji deinstytucjonalizacji, brak mechanizmów zapobiegających sytuacjom krytycznym, a także brak kontynuacji działań w odpowiedzi na postulaty środowisk osób niesamodzielnych, z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych oraz ich bliskich. Brak realnych działań zmierzających do budowy systemu opieki długoterminowej odpowiadającego realnym potrzebom i czekającym nas wyzwaniom. O tym wszystkim chcemy dyskutować i wypracowywać efektywne, progresywne rozwiązania - zaznacza Magdalena Osińska-Kurzywilk, prezes Koalicji „Na pomoc niesamodzielnym”.

Pytanie o przyszłość dotyka kluczowego punktu w kontekście opieki długoterminowej w Polsce. Wymaga to przeglądu istniejących polityk, identyfikacji luk i niedociągnięć, a także spójnej współpracy

między różnymi podmiotami. Idea jednolitego systemu opieki nad osobami niesamodzielnymi w Polsce napotyka na wiele trudności. Istnieją różnice regionalne, zarówno pod względem dostępności do usług, jak i standardów świadczeń. Brak też spójnego głosu poczynając od resortów polityki społecznej i zdrowia a kończąc na środowiskach reprezentujących beneficjentów systemu. Konieczna jest szeroka debata poprzedzająca harmonizację przepisów przygotowywanych w duchu umowy społecznej, popartej koordynacją działań między instytucjami administracji publicznej.

Deinstytucjonalizacja

Tematem nierozzerwalnie związanym z opieką długoterminową jest deinstytucjonalizacja, czyli proces przenoszenia opieki z tradycyjnych instytucji, takich jak szpitale, zakłady opiekuńczo-lecznicze, domy pomocy społecznej na rzecz bardziej zindywidualizowanych, społecznych i środowiskowych form wsparcia, czyli opieki domowej lub dziennych placówek opiekuńczych. Deinstytucjonalizacja powinna sprzyjać możliwości dostosowania opieki do indywidualnych potrzeb, co poprawia jakość świadczonych usług. Nie może oznaczać jednak automatycznej likwidacji opieki stacjonarnej na rzecz domowej czy środowiskowej. Wiąże się to bardziej z koniecznością poszerzenia oferty przy zapewnieniu stabilnego finansowania i możliwości wyboru formy opieki czy wsparcia.

– W opiece domowej sytuacja jest szczególnie trudna, gdyż system nie dostarcza odpowiedniego wsparcia dla rodzin opiekujących się osobami niesamodzielnymi. Problem ten jest jeszcze bardziej złożony, gdyż ewidentnie od początku lat 90-tych brakuje koordynacji polityki społecznej z komponentem medycznym. Jest to coraz bardziej odczuwalne, ponieważ przez ostatnie 30 lat w Polsce zaszły głębokie zmiany demograficzne, które nasza klasa polityczna najwyraźniej przespała – podkreśla Magdalena Osińska-Kurzywilk.

Opieka koordynowana oznacza interakcje dwóch kluczowych systemów: zabezpieczenia społecznego i zdrowia. Współpraca między rządem, samorządem, zakładami opieki długoterminowej, lekarzami, pielęgniarkami, opiekunami, pracownikami socjalnymi, terapeutami oraz organizacjami pozarządowymi jest niezbędna dla zapewnienia kompleksowej i skoordynowanej opieki.

– Bardzo duże znaczenie mają tu zagadnienia systemowe. Bezpośredni wpływ na funkcjonowanie osób w systemie opieki długoterminowej ma jego model organizacyjny oraz finansowy. Dlatego, jako Koalicja stajemy na stanowisku, że docelowo pożądanym jest połączenie działów administracji rządowej obejmujących: zabezpieczenie społeczne oraz zdrowie w jeden podmiot, tj. Ministerstwo Zdrowia i Polityki Społecznej – mówi Tomasz Michałek, Dyrektor Biura Zarządu Koalicji „Na pomoc niesamodzielnym”.

Czy najstarsi zostaną sami?

Jednym z najistotniejszych problemów związanych z opieką długoterminową jest opieka geriatryczna. Funkcjonujący w Polsce system, który zajmuje się schorzeniami wieku podeszłego nie zapewnia seniorom prawidłowej i wystarczającej pomocy.

– Opieka długoterminowa w kontekście pacjenta geriatrycznego, jest tematem, który przewija się na wielu spotkaniach i wydarzeniach. Demograficzne prognozy rysują obraz katastroficzny dla systemów opieki zdrowotnej i społecznej. Za 5, 10, a zwłaszcza 20 lat, spodziewamy się gwałtownego wzrostu liczby osób starszych, co stawia przed nami konieczność dostosowania się do rosnącego zapotrzebowania na

usługi opieki długoterminowej. To wymaga już dzisiaj rewizji obecnych systemów, zarówno pod względem finansowania, jak i dostępności a także wykorzystywanych technologii - informuje Magdalena Osińska-Kurzywilk.

Rola telemedycyny w opiece nad pacjentem geriatrycznym nabiera coraz większego znaczenia, zwłaszcza w kontekście dostępu do usług zdrowotnych, monitorowania pacjentów na odległość oraz udzielania porad medycznych. To narzędzie może znacząco poprawić jakość opieki, zwłaszcza w sytuacjach, gdy dostęp do tradycyjnych form opieki jest ograniczony.

W opiece długoterminowej znaczenie mają jednak nie tylko kwestie medyczne, ale także psychologiczne i mentalne związane z trybem życia osoby objętej opieką. Wkracza tutaj do gry opieka środowiskowa - dynamicznie rozwijająca się koncepcja, której celem jest umożliwienie osobom potrzebującym wsparcia prowadzenia aktywnego życia w swoim naturalnym środowisku. Stanowi ona alternatywny wybór dla tradycyjnych form opieki instytucjonalnej, kładąc nacisk na indywidualizację i zintegrowane wsparcie.

– Realizacja opieki środowiskowej powinna angażować szerokie spektrum profesjonalistów, w tym pielęgniarzy, terapeutów, pracowników socjalnych i wolontariuszy. Współpraca między sektorem zdrowia, społecznym i edukacyjnym jest kluczowa dla zapewnienia kompleksowego wsparcia - tłumaczy Magdalena Osińska-Kurzywilk.

Tak rozumiana opieka przekracza tradycyjne rozumienie asystencji, angażując się w kompleksową pomoc, obejmującą zarówno aspekty medyczne, jak i społeczne. Umożliwia to wsparcie nie tylko w codziennych czynnościach, ale również w utrzymaniu zdrowia psychicznego i społecznego.

Celem rozwijanej w Polsce opieki środowiskowej powinno być zatem umożliwienie osobom wymagającym opieki, funkcjonowania w społeczeństwie, tak aby w dalszym ciągu mogli uczyć się, pracować, być aktywnymi członkami rodziny. Kluczem do sukcesu jest zapewnienie takim osobom warunków, które ograniczą liczbę i długość hospitalizacji oraz częstotliwość wizyt lekarskich do minimum.

Pełny program konferencji dostępny jest na stronie: www.opiekadlugoterminowa2023.pl.

Zarejestrować na wydarzenie można się [tutaj](#)

Związek Powiatów Polskich jest partnerem samorządowym tego wydarzenia.